

Irak'ın kuzeyindeki Kürt olmayan unsurlar için en zor zaman: Tartışmalı bölgeler mi, yoksa el konulan bölgeler mi?

Tarih: 25 Ağustos 2009
No: Rep.22-H2509

Ne yazık ki, Iraklılar on yıllarca süren diktatörlüğün, savaşın, ekonomik ambargonun ve son olarak da ABD işgalinin acılarını yıllardır yaşıyorlar. Bu uzun dönem Irak halkının tüm kesimlerinin psikolojik ve fiziksel olarak yorgun düşmesine yol açtı.

Irak'ın başına gelen tüm bu felaketlere rağmen, Iraklılar ülkelerini yeniden inşa etmeye devam ediyorlar, küresel ve bölgesel güçlerden Irak'a sempati duyanlar da yeni Irak devletinin temellerinin inşası için Irak'a maddi-manevi yardımlarda bulunuyorlar. Iraklılar insan hakları kültürü ve demokratik bir Irak inşa etmeye kararlılar. Onların da amaç ve hedeflerinin aynı olduğu ümidi içinde, başta Batı olmak üzere, dünyanın desteği ve ilgisiyle, Orta-Doğu'da demokrasinin köşe taşlarını kuracaklar.

Fakat, Iraklılar işgal sonrasında sayısız sorunlarla karşı karşıya bulunuyor. Bu sorunların en önemlileri dini mezhepçilik ve etnik ırkçılıktır. Bu durum, dengesizliğe, politik istikrarsızlığa ve güvensizliğe neden oldu, günlük hayatı tüm yönleriyle olumsuz etkileyen ekonomik istikrarsızlıkta etkin rol oynadı.

ABD işgali sırasında ve sonrasında yıllarca her gün onlarca, hatta yüzlerce Iraklının öldürülmesinin başlıca nedenlerinin dini mezhepçilik ve misilleme temayülü olduğu görülüyor. Ulusal ve uluslararası çabaların orta Irak'ta dökülen kanları durdurmaya yoğunlaştığı bir zamanda, Peşmerge milislerini ve güvenlik birimlerini arkasına alan Kürt partilerinin denetimi altındaki kuzey Irak bölgelerinde sistematik insan hakları ihlalleri gerçekleşmeye devam ediyor.

Ülkenin çeşitli etnik ve dinsel toplumlarının çoğu kuzey Irak'ta yaşıyor: Şebekler, Yezidiler, Keldani-Süryanileri, Türkmenler, Kürtler ve Araplar. Eskiden görece büyüklüğüne bakılmaksızın bunların hepsinin hayat standardı yaklaşık olarak eşitti ve hepsi de eski siyasi sistemin baskısına maruz kalıyordu. Fakat 1991 sonrasında, özellikle 2003 yılındaki ABD işgalinin ardından bu unsurlar arasındaki denge bozuldu.

Kürtler için Güvenli Bölge oluşturulunca, bu durum bir yanda Kürt yurttaşlar, diğer yanda öteki Iraklı toplumların mensupları arasında ekonomik, politik ve hatta kültürel potansiyeller açısından büyük bir uçurum yarattı. Sonuçta kuzey Irak'ta ırkçı Kürt siyasi partilerin hegemonyasına yol açıldı.

1991 sonrasında kuzey Irak'taki unsurlar arasında dengesizliğe yol açan en önemli faktörler şunlardır:

- √ Kürt olmayan toplumlar on yıllarca baskıya maruz kalıp, Baas Hükümetine doğrudan karşı çıkamazken, Kürt toplumu, bölgesel ve batılı güçlerden maddi-manevi destek aldı, bu da onun kuzey bölgesinde iktidar dizginlerine hâkim olması kolaylaştırdı.
- √ Kürt Güvenli Bölgesinin oluşturulmasında diğer Iraklı unsurlar dışlanırken, bunun yönetimi Kürt aşiretlerini ve milislerini arkasına alan siyasi partilere verildi, bu da güvenlik güçlerinin politize edip, Kürt olmayan toplumların marjinalleştirilmesine yol açtı.
- √ Kürt milliyetçisi partilerin, Irak'ın ulusal gelirlerinin büyük bir bölümünü bağımsız olarak kullanabilmeleri ve kuzey sınır kapısından elde edilen gelirlerin onların denetiminde olması, Kürt otoritelerine ek mali kaynaklar ve güç kazandırdı.

Kürt partilerin Kürt ırkını yücelten politikası, Kürtlerin kendi etnik hedefleri için tehdit oluşturduğunu düşündükleri herkesle kavga etmeye hazır, fanatik bir kuşağının ortaya çıkmasını teşvik eden, yanlış tarihi ve coğrafi bilgilere dayalı ders programlarının hazırlanmasına yol açtı. Bu koşullar altında, Kürt milisleri (Peşmerge), Güvenlik Güçleri (Asayiş) ve istihbarat örgütleri (Parastin) aynı anlayışla oluşturuldu.

2003 işgali öncesinde Kürt halkı kendi yurtlarının başkaları tarafından işgal edilmiş olduğu şeklinde bir mazlumiyet duygusuna kapılmış olup, Kürt partiler ve halk, başta Kerkük şehri olmak üzere kuzey Irak'ın Kürt bölgesi olduğundan emindi. Farklı bir görüş ortaya koyan tarihi ve akademik kaynaklara rağmen, onlar geniş Irak toprakları üzerinde kendi ülkelerini inşa etmelerinin tarihi hakları olduğuna inanıyorlar. (Bkz. aşağıdaki kaynaklar)

Kürtler arasında, her ne pahasına olursa olsun bir Kürt devleti kurmak için büyük bir arzu doğdu. İşgal güçlerinin Kürt partilere mutlak destek vermesi ve Irak devletinin yıkılması nedeniyle hiçbir otoritenin ve hukukun üstünlüğünün söz konusu olmaması, Kürt otoritelerinin bu mesnetsiz özlemleri hayata geçirmeleri için bir katalizör haline geldi. Saddam Hüseyin'e karşı savaştıkları için hedef haline gelmelerinin ardından

Kürt davasına sempati duyulması sonucu Batının verdiği maddi-manevi destek bu furyanın güçlenmesinde büyük rol oynadı.

Bu aşamaya dek Kürt partiler ve kadroları tecrübesizdi ve on yıllarca engebeli dağlarda Irak devletiyle savaşmaları sonucunda sertlik, aşiretçilik, hoşgörüsüzlük ve verimsizlik hakimdi. Bu partiler doksanların başlarındaki Güvenli Bölge döneminde ve işgal sonrası dönemde tüm bu özellikleri beraberlerinde taşıdılar.

Böylece, kuzey Irak'ta çoğunluğu oluşturan milyonlarca Kürt olmayan Iraklılar için en zor zaman başladı. Devletin sivil yönetim, güvenlik ve askeri kanatlarının çoğunun denetimi Kürt siyasi partiler, milisler ve güvenlik güçlerinin eline geçti. İşgal güçlerinin gözetimi altında, bunların denetim alanı, bu bölgelerde birkaç milyon Arap, Türkmen, Yezidi ve Şebek yaşamasına rağmen, (1,37 milyon nüfuslu) Diyala ilinin yaklaşık %50'sini ve (830.000 nüfuslu) Kerkük ilinin %90'ını, (± 1 milyon nüfuslu) Salah al-Din ilinin %20 ve (± 3 milyon nüfuslu) Musul ilinin %75'ten fazlasını kapsayacak şekilde genişletildi. Bu geniş bölgede Kürtlerin tahmini büyüklüğünün ise bir milyon kişiyi geçmediği düşünülmektedir.

Kürtler, denetimi halen Kürt bölgesi dışında olup, Kürt yönetimine bağlama planları içinde yer alan topraklara da büyük ölçüde hakim oldu. Bölgenin demografisini değiştirmek amacıyla, milyonlarca Kürt olmayan Iraklı üzerinde milliyetlerini değiştirmeleri yönünde baskı uygulanıyor – Kürt ailelerin göç ettirilmesi ve etnik temizlik de buna ilave oluyor.

İşgalin ilk günü

Devlet kurumları ortadan kalkınca, devlet daireleri yağma edilip yakılmaya başlandı ve bu bankalara, üniversitelere, belediyelere, özel radyo ve televizyon kanallarına ve hatta hastanelere kadar vardı. Peşmerge milisleri devletin, Baas partisinin ve bir çok durumda Kürt olmayan yurttaşların imkanlarını ele geçirdi. Araplar köylerini terk etmeye zorlanıp mal ve mülklerine el kondu. Çok sayıda makine, araç ve devlet belgeleri Süleymaniye, Duhok ve Erbil'e taşındı.

Siyasi partiler tarafından desteklenen Kürt milisleri de başta Kerkük olmak üzere bu geniş bölgelerde devlet binalarını ele geçirmeye başlayıp bu mal ve mülkleri kendi aralarında paylaştılar. Bu binaların birçoğu, Kürtleştirme süreci kapsamında bölgeye getirilen Kürt aileler için konut ya da ofis haline getirildi.

Demografik değişim

Devlet kurumları

Irak devlet kurumlarının neredeyse tümünün parçalanmış ve Irak yurttaşlarının psikolojik ve ekonomik olarak bitkin düşmüş olması, iyi organize ve silahlı Kürt partileri ve milislerinin işgal güçlerinin gözetimi altında dört ildeki bu bölgelere ve buradaki devlet kurumlarına girip denetim alanlarını genişletmelerini kolaylaştırdı. Asgari eğitim seviyesine sahip olmayan Kürt Peşmerge mensupları ve partizanlar şehirlerde, ilçelerde ve beldelerde üst mevkilere geldi. Sonuç olarak, ilçe ve beldelerin idari amiri ve belediye başkanı olarak atandılar. Böylece, devlet dairelerinin müdürlerinin çoğu etnik olarak Kürtlerden olup, bunlar belediye meclislerinin denetimini de ele geçirdi. Kuzey Irak'ın geniş bölgelerinde onbinlerce Kürt, devlet dairelerine yerleştirilerek bazı bölgelerde devlet personelinin sayısı iki kat arttı.

Atamalarda Kürt milliyetçiliği ve parti mensubiyeti esas alındı. Bu yollarla Kürt olmayan birçok kişi kendi partilerinden uzak konumlarda, Kürt partilerinin gündemi doğrultusunda çalışmak zorunda bırakıldı. Ayrıca, Kürt partileri kendi büyüklükleriyle orantısız olarak Irak devletinde çok sayıda görevi ele geçirdiler. Irak Devletindeki toplam 165 üst düzey görevden 65'ine Kürtler sahip bulunuyorlar.

Uluslararası toplumun ve Irak Hükümetinin ilgisi, ülkenin ortasında devam eden kanlı kavgalar üzerinde yoğunlaşırken, Irak'ın devlet kurumlarının hiç varlık gösteremediği kuzey bölgelerini Kürt partileri ve milisleri yönetti. Bu koşullarda, askeri, güvenlik ve polis güçleri dahil, devletin tüm kurumlarının yeniden inşası, bu kurumları 'Kürtleştirme' amacı gözetilerek yürütüldü. Devlet memurlarının sayısı birçok yerde iki katına çıktı ve çok sayıdaki Kürt Peşmerge milislerin tüm valiliklere dağılmasının yanı sıra, Musul'da konumlanan iki Irak askeri tugayının ezici çoğunluğu da Kürtlerden oluşuyordu.

Kerkük'teki güvenlik gücünün yerini Süleymaniye, Erbil ve Duhok'tan getirilen yüzlerce Kürt aldı. Polis amirleri ve mensuplarının çoğunluğu Kerkük ilindeki Kürt partilerden olup, diğer bölgelerin çoğunda da bu görevler onların elindedir. Kürt partiler kuzey bölgelerinde dağılan Irak ordusunun tüm silahlarını ele geçirmiş olup, bunlar Irak'ın toplam silah gücünün yaklaşık dörtte birinden fazlasını oluşturuyordu ve aralarında tanklar, birçok farklı tipte uçaksavar füzeler ve havan topları olan bu yüzbinlerce hafif ve ağır silahların hepsi Kürt illerine taşındı.

Bu geniş bölgelerde çok sayıda kalifiye personelin yerine kalifiye olmayan Kürtlerin geçmesine iki önemli faktör yol açtı:

- √ Kürt siyasi partileri tarafından ortak bir Kürtleştirme politikasının benimsenmesi.
- √ Daha önce devlet dairelerinde önemli mevkilerde bulunmuş çok sayıda personelin kaçması.

Dolayısıyla, bunların yerini dolduracak kalifiye personel bulunmasına çok ihtiyaç vardı, fakat Kürt yönetiminin böyle personel bulamaması, atamaların çoğunluğunun kalifiye olmayan, birçoğu ilk ya da ortaokul eğitimi görmemiş Kürt personelden oluşmasına yol açtı. Sonuçta taksi şoförleri polis şefleri olurken, Tarım Enstitüsü mezunları alakasız devlet dairelerinde müdür oldular. Hiçbir formel eğitim ya da kurs görmemiş olan Peşmerge militanları devlet dairelerinde yönetici mevkilere gelirken, ilkokul mezunları güvenlik güçleri, polis ve orduda subay oldular.

Tüm şehir, ilçe ve beldelerde milis ve güvenlik güçlerinin desteğini arkasına alan yüzlerce Kürt parti merkezleri açıldı. Kürt partiler diğer milliyetlerin mensuplarından çok sayıda işbirlikçi kazanmak için büyük meblağlar harcadı.

Irak seçimleri, bu geniş bölgelerin Kürt bölgesi olduğuna ve bu bölgeleri zorla ele geçirmek gerektiğine dair ısrarını gizlemeyen Kürt partilerin ve onlara bağlı milislerin denetim altında yapıldı. İşgal gününde Kerkük ilinin nüfusu 870.000 kişiydi. Aralık 2005 seçimlerinde bu ildeki seçmen sayısı 800.000 oldu.

Seçimler sırasında oylarını almak için kendilerine sembolik meblağlar ödenerek Kürt olmayan yurttaşların yoksulluğu sömürüldü. Dahası, önemli mevkilerde bulunan kişilerin birçoğuna Kürt partilerin gündemlerini desteklemeleri için büyük meblağlar ödendi. Her türlü manipülasyon ve seçim hilelerine başvurarak Kürt partileri çoğu bölgede seçimi kazandı, ve bu da onların bu bölgelerde yönetim ve karar mekanizmasının belli başlı tüm mevkileri üzerindeki denetimlerini arttırdı. Örneğin:

- √ Nineveh İl Meclisinde 41 üyeden 31'i Kürt'tür. Bu kısmen Sünni boykotu nedeniyleydi.
- √ Kerkük İl Meclisindeki 41 üyeden 24'ü Kürt'tür.
- √ Erbil'de İl Meclisindeki sandalyeler iki Kürt partisi arasında eşit olarak paylaşıldı.
- √ Kifri Belediye Meclisinin tüm üyeleri Kürt'tür.
- √ Hanekin'de yıldırma ve ayartma çabaları sonucunda Belediye Meclisindeki diğer milliyetlerden temsilciler Kürt partilere katıldılar.

Kürt göçü

Kürt partiler, işgalin başlamasıyla birlikte yüzbinlerce Kürt yurttaşı çoğu kez onlara bir meblağ ve/veya maaş ödeyerek, işgalin ardından Peşmergelerin girdiği yeni bölgelere göçe teşvik etmeye başladılar. Siyasi partilerde ya da Peşmerge milislerinde yüksek mevkilerde bulunanlar, belediyelerin, devletin ya da Kürt olmayan kişilerin arazileri üzerine kendilerine ev yapmak için finansman yardımı yaptılar. Yeni mevkiler elde edenlerin yanına yüzlerce aile ferdi geldi ve bu geniş bölgelerin şehirlerinde yeni mahalleler oluştu. Kürtler ve Türkmenler Baas rejimi tarafından Kerkük'ten çıkarıldığında 120.000 Kürt olduğu tahmin ediliyordu, fakat Kerkük'ten çıkarılanların çoğu Süleymaniye ya da Erbil doğumluydu.

Kürtleştirilmiş yönetim sahte karneler düzenledi ve başta Kerkük olmak üzere yeni bölgelere gelen Kürtlerin nüfus kayıtlarını nakletti. Yeni gelenlere kimlik kartları ve pasaportlar verildi, fakat Kürt partilerin Şeyhan ilçesinin nüfus kayıtlarını Kürt Duhok iline nakletme girişimleri başarısızlığa uğradı. Arapça yerine Kürt dilinin öğretilmesi için Süleymaniye, Erbil ve Duhok ilinden binlerce personel ve öğretmen görevlendirildi. Erbil, Bartallah, Şeyhan ve Duhok gibi birçok şehir arasındaki karayolları üzerine konan kontrol noktalarına Peşmerge milislerinden unsurlar yerleştirildi.

Binlerce Arap aile bu geniş bölgeleri Peşmerge milislerinin ilk girdikleri günlerin ardından terk ederken, diğer Araplar da Kürt milislerinin bölge üzerindeki denetiminin pekişmesiyle eşzamanlı olarak husumet ve düşmanlıkların artması üzerine terk ettiler. Sadece Kerkük ilinde birçokları Baas rejimi öncesinde de mevcut olan yaklaşık 25 köy boşaldı.

Arazilere, özellikle devlete ve yurttaşlara ait arazilere el konulması, bu bölgelerde Kürt Güvenli Bölgesinin kurulmasını **izleyen**, özellikle de işgali izleyen dönemin önemli bir özelliğidir. İlk kez 1991'de devlet kuruluşlarının yönetimine geçen Kürt partileri devlet kurumlarının yönetimi ve devlet anlayışından yoksundu. Sonuç olarak, dağlık bölgelerden yeni gelenler Kürtleştirilmiş yönetimin desteğinde belediyelere, devlete ve yurttaşlara ait geniş arazileri ele geçirdiler. Bu arazilerin parti mensuplarının ve milislerin eline geçen bölümü de muazzamdı; örneğin, Barzani ailesi Salah al-Ddin ilçesinin tüm topraklarına el koydu. Bu arada, Kerkük ilinde Kürt aileler türlü çeşitli arazilere ve çok sayıda binaya el koydular. Bunun sonucunda, Kerkük ilindeki Mülkiyet Hakları Komisyonuna açılan bireysel davaların sayısı 40.000'i aştı, bunların çoğu Türkmenlere aitti.

Diğer insan hakları olayları

İşgalden sonra kuzey Irak'taki genel durumun belli başlı özellikleri şunlardı:

1. Hukukun üstünlüğünün ve bunu koruyan güçlerin olmaması
2. Kürt partileri ve milislerinin mutlak denetimi ve bunun belli başlı özelliklerinin aşağıdaki şekilde olması:
 - a. Anti-demokratik aşiret zihniyeti
 - b. Genel ve mesleki eğitimsizlik sonucu profesyonellikten yoksunluk
 - c. On yıllarca süren bir savaş halinde, çetin dağlık bölgelerde yaşama sonucu sert ve saldırgan bir tabiata sahip olma

3. Irak Devleti ve uluslararası toplumun ilgisi, orta Irak'taki kavgaların neden olduğu felakete odaklanmıştı
4. Irak'ın bölgedeki diğer etnik grupları, önceki diktatörlük rejiminin asimilasyon politikaları sonucunda bitkin düşmüştü.
5. Uluslararası insan hakları örgütlerinin ve hatta Birleşmiş Milletlerin burada varlık göstermemesi, izleme ya da takip çalışması yapılmaması nedeniyle çok sayıda insan hakları ihlali yıllarca kayıtlara geçirilip belgelendirilemedi.

Bu koşullar altında, bölgede Sünniler ile Şiiler arasında bir çatışma yaşanmamış olsa da, yıldırma, tutuklama, gözaltı, cezaevlerinde işkence, kaçırma, suikast, cinayet ve Kürt olmayan etnik gruplardan ve Kürtleştirme politikalarına karşı çıkan diğer birçoklarından kişilerin kaybolması şeklinde binlerce olay yaşandı. Güvenlik kaygısıyla, binlerce Yezidi, Şebek, Keldani-Süryani, Türkmen ve Arap ailesi, güvenliğinden Kürt Peşmerge milislerinin sorumlu olduğu bölgeleri terk ettiler. Bugün Kerkük'te kaçırılan kişi sayısının 238 olduğu tahmin ediliyor ve sayısı bilinmeyen daha çok sayıda kaçırılmış insan var.

Bu geniş bölgelerde Kürt güvenlik güçleri (Asayiş), Baas Partisi binalarını Kürt milislerinin merkezlerine dönüştürüp buralarda muhalifleri gözaltına aldılar. Bu merkezlerin Musul şehrinin doğusunda ve Nineveh ovasında yayılmış, yüzlercesi Kürt olmayan nüfusun çeşitli şekillerde yıldırılarak baskı altına alınması için faaliyet göstermektedir. Kürt partilerin merkezleriyle koordinasyon içerisindeki güvenlik ajanları yurttaşlar hakkında bilgi toplamakta, Şebeklerin ve Keldani-Süryanilerin Duhok şehrine ve diğer bölgelere girmelerine engel olmakta, Kürt partilerin hâkimiyetine karşı çıkan Yezidileri hedef almaktadır.

Kürt milislerin sözde Kürdistan haritasına dâhil edilen Telfer ilçesinin denetimini ele geçirme girişimleri sırasında, bölgeye iki kez tanklar ve helikopterlerin de yer aldığı, her türlü ağır silahların kullanıldığı imha saldırılarında bulunuldu. Sonunda binlerce işgal askeri ve Kürt milisleri şehre hücum edip 100.000 kişinin Telfer'i terk etmesine neden oldu. Küçük çaplı saldırılar, tutuklamalar, suikastlar, kaçırmalar üç yıl devam etti. Çok sayıda kişinin hâlâ ülke içinde yerinden edildiği düşünülüyor.

2005 yılında Kürt milisler tarafından Türkmen siyasi parti binaları ve kurumları basılarak, onbeş okul, gazete, matbaa, yerel radyo-televizyon istasyonu ve siyasi parti merkezleri dâhil, yirmi dört binaya el kondu. Erbil'de yaşayan ve Kürt partilere sadık olmayan Türkmenlerin devlet dairelerinde çalışmasına izin verilmedi. Tüm bölgelerde Kürt olmayan yurttaşlar okullarda Kürtçe okumak zorunda bırakıldı.

Birçok Keldani-Süryani köyü boşaltıldı, onlarca Yezidi siyasetçi tutuklandı, Şebek aktivistler suikasta uğradı, yüzlerce önde gelen Baasçı öldürüldü ve Türkmenlerin arazilerine el kondu.

Kürt otoriteler, diğer toplumlardan çok sayıda işbirlikçi kazanarak bunları kendi ulusal partilerine karşı partiler ve sivil toplum kuruluşları kurulması için kullandılar. Bu işbirlikçiler siyasi şirketlerde kullanıldılar. Birçokları Kürt partiler için casusluk yaptı. Seçimlerde diğer toplumların oyları satın alındı.

Şehirlerin, sokakların ve binaların adları Türkmence ya da Arapça'dan Kürtçe'ye çevrildi. Devlet dairelerinde tabelalar Kürtçe yazılıp, özellikle hastanelerde Kürt olmayan yurttaşlar çok mağdur oldular.

Bu geniş bölgelerde Kürt partilerin hâkimiyeti, Kürt mahallelerin ve şehirlerin yeniden canlanmasına, Kürt olmayan bölgelerde ise gelişimin geri kalmasına yol açtı.

Kuzey Irak'ta ortaya çıkmaya başlayan en tehlikeli olgulardan biri, hayat standardı ve ekonomik güç bakımından bir yanda Kürt halkı ile diğer yanda Kürt olmayan halk arasındaki büyük farktır. Bu olgu, işgal sonrasında Kürt milislerin denetimi ele geçirdiği geniş bölgelerde genelleşen aşağıdaki faktörlerle alakalıdır:

1. İşgal sonrası Kürt partiler tarafından işgal edilen bölgelerde yüzbinlerce Kürdün aşağıdaki yerlere atanması:
 - a. Devlet daireleri – örneğin;
 - i. Kerkük ilinde %90'ı etnik olarak Kürt olan on binden fazla personel atanması.
 - ii. Karatepe beldesine yaklaşık iki bin Kürt atandı.
 - iii. Duhok'tan binlerce Kürtçe öğretmen, Musul bölgesine atandı.
 - b. Irak ordusu – örneğin, Musul'daki iki Irak ordu birliğinin %80'den fazlası etnik olarak Kürtlerden oluşuyor.
 - c. Güvenlik gücü ve polis – örneğin, Kerkük ilindeki güvenlik gücünün yerini tamamen Kerkük ilindeki Kürtler aldı.
 - d. Peşmerge milislerin sayısının artırılması – örneğin, 2004–2005 yıllarında onbinlerce Peşmerge militanının alınması.
 - e. Kürt bölgelerindeki atamalar – örneğin, parti mensubiyeti esas alınarak, Kürt bölgelerinde aynı zamanda Kürt partilere mensup olan yaklaşık bir milyon kamu personeli bulunmaktadır. Tersine, Kürt olmayanların atanmaları son derece sınırlıdır.
2. Kürt otoriteler:
 - a. 1990'ların ortalarından beri Irak'ın gelirlerinin %13'ünü almakta olup, diğer toplumlar bundan hiç pay almamaktadır. İşgal sonrasında üç Kürt ilinde Kürtlerin sayısında önemli bir düşüş olmasına rağmen,

- b. 1991'den beri Irak'ın neredeyse tüm ithalatının girdiği Habur sınır kapısından muazzam bir meblağ tahsil etmektedir.
3. Irak'ın kuzeyindeki devlet dairelerine Kürtlerin hâkim olması da Kürt halkı için yeni bir ekonomik fayda sağlamıştır. İşgalden bu yana Kürtleştirilmiş yönetimler bu geniş bölgelerdeki binlerce projeyi Kürt müteahhitlere vermiş olup, bunlar da Kürt yöneticiler ve Kürt işçiler kullanmaktadır.

Kürtlerin ekonomiye, sivil, askeri, güvenlik yönetimine hâkim olarak Kürt olmayan toplumların topraklarını zapt edip Kürk bölgesine ilhak etmek için onlara boyun eğdirmeye çalıştığı Irak'ın kuzeyinde işgalden bu yana geçen altı yıllık süre içinde yaşanan gelişmeler bunlardır.

Kaynaklar:

1. Phebe Marr, "The Modern History of Iraq" [Irak'ın Modern Tarihi], s. 9
"Yakın tarihte Kürtler, dağlardan eteklere ve ovalara göç ettiler, birçokları kuzeyde Musul içine ve çevresine, güneyde ise Diyala Nehri boyunca yer alan şehir ve kasabalara yerleştiler, fakat Kürtlerin çoğu hala dağların aşağı yamaçları boyunca yaşayıp tarımcılık ve hayvancılık yapıyor."
2. Edger O'balance, "The Kurdish Revolt" [Kürt İsyanı], s. 33
"19. yüzyılın sonuna dek Orta-Doğu'nun kuzey kısımlarındaki dağları ve ovaları boyunca bütün hayvanları ile birlikte dolaşarak taze otlaklar arayan büyük bir aşiret topluluğunu görmek hem muhteşem hem meşum bir olaydı - çünkü bedevi Kürtler çekirge sürüsü gibi dolaşarak beslenir ve kavga ederlerdi."
3. David McDowall, "A Modern History of the Kurds" [Kürtlerin Modern Tarihi], I.B.Tauris & Co Ltd Publishers 1996, London & New York, s. 144.
"Musul – Bağdat karayolu boyunca yer alan köyler ve kentler esas olarak Türkçe konuşan Türkmenlerindi",
"Fakat komisyonun not ettiği gibi, Kürtler 'tarıma elverişli arazileri ele geçiriyor ve belirli kentleri "Kürtleştiriyor"' ve bunlar özellikle karayolu boyunca yer alan Türkmenlere ait yerler."
4. William R. Hay, "Two Years in Kurdistan 1918 – 1920" [Kürdistan'da İki Yıl: 1918 – 1920], (William Clowes and Sons, Limited, London and Beccles 1921), s. 81 – 83
"Dizai aşireti yaklaşık 3 yüzyıl önce tepelerden inmiş ve Kuştepe çevresindeki birkaç köye yerleşmiş. 19. yüzyılın ortalarında yayılmaya başlayıp, hızla ülkenin Dicle'ye kadar olan kısmını tamamen kaplamışlar. 1920'lerin sonlarında Erbil ilçesinin nüfusunun üçte birini oluşturuyorlar." "Yüzyıldan kısa bir süre önce Kara Çok Dağı yamaçlarında çok miktarda ağaç ve çalı olduğu bildiriliyor; ancak, Kürtler gelince bunlar hızla ocakta yakılmak için kesilmiş ve artık bunlardan eser yok."
5. Agy., s. 10
"Mendeli gerçekte ideal bir eğitim sahasıydı. İlçede dört dil muteberdi ve kasabalıların çoğu dördünü de biliyordu. Çocukken, ebeveynlerinden anadilleri Türkçeyi, sıcak havalarda gittikleri tepelerde yaşayan kişilerden ve bakıcılardan ise yerel Kürdo-Lurice lehçesini öğreniyorlardı. Daha sonra, hurma bahçelerinde çalışanlardan Arapça, kasabalarına gelen ve evlerinde misafir kalan tüccarlardan ise Farsça öğreniyorlardı."
6. George Keppel, "Personal Narrative of Travels in Babylonia, Assyria, Media, and Scythia" [Babil, Asur, Medya ve İskit Seyahatnamesi], H. Colburn 1827, Cilt I, s. 30
"Biz bu Moolah'ı görmeden daha birkaç hafta önce, sınıra yakın bir Türk kasabası olan Mendali'nin belli başlı kişilerinden biriymiş kendisi. O günlerde Davud Paşa'nın can dostu, "boğaz-kesenlerinin en iyisi" ve en amade suikast enstrümanı imiş."
7. Agy. s. 267
"Tekneden sonra yaklaşık 3 km nehir kıyısında ilerleyerek Bakuba'ya varıp, ikinci gün böyle yol aldık. Görünüşe bakılırsa burası çok hatırısayılır bir yermiş, fakat Muhammed Ali Mirza komutasındaki Kürt ordusu tarafından neredeyse tamamen harabeye çevrilmiş."
8. Agy., s. 276 - 281
"Gece saat onbirde Şahraban'a vardık ve burayı neredeyse tamamen terk edilmiş halde bulduk. ---. İssiz sokaklarda dolaştık, bir süre içinde insan bulunan hiçbir ev bulamadık, sonunda bir kervansaraya geldik, burada karşılaştığımız biri bize buranın tüm sakinlerinin burayı terk ettiklerini, Kürtler tarafından yağmalanıp harabeye çevrildiğini söyledi." "Bu kasaba, çok aylar önce, Bağdat beyliğinde en büyük nüfusa sahip ve müreffeh yerlerden biriymiş, şimdiyse tüm nüfusu yaklaşık 3 aileden oluşuyor."
9. Agy., s. 290 - 291
"Çadırlarımız kasabanın kuzeyine kurulmuştu. Kızıl Rubaut, kinci bir ruha sahip olan Kürt düşmanlarından komşularıyla aynı şekilde"
10. Agy., s. 293
"Bir buçuk saat içinde kendimizi Baradan'da bulduk, diğer köylerle aynı şekilde burası da Kürt ordusunun akınlarından mağdur olmuş."
11. Agy., s. 297
"Antik özelliğiyle ünlü Hanaki, Bağdat Beyliğinin sınırını oluşturup, iki rakip güç arasında yer alma talihsizliğinin tabii sonucu olan bir kadere sahip olmuş. Yaklaşık iki yıl önce, Muhammed Ali Mirza tarafından alınmış olup, o zaman savaşın acılarından payını almış olmalı."